2024/2098

29.7.2024

ROZHODNUTÍ RADY (SZBP) 2024/2098

ze dne 26. července 2024

o jmenování zvláštního zástupce Evropské unie pro oblast Velkých jezer

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na článek 33 a čl. 31 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 20. února 2023 schválila Rada závěry o obnovené strategii Unie pro oblast Velkých jezer, v nichž Rada vyzvala vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“), aby předložil návrh na obnovení pozice zvláštního zástupce EU pro oblast Velkých jezer.

(2) Zvláštní zástupce EU pro oblast Velkých jezer by měl být jmenován nejprve na dobu 12 měsíců.

(3) Rada a Komise, jimž je nápomocen vysoký představitel Unie, by měly zajistit soudržnost mezi jednotlivými oblastmi vnější činnosti Unie v oblasti Velkých jezer a měly by za tímto účelem úzce spolupracovat. Zvláštní zástupce EU by měl v tomto ohledu poskytovat podporu a spolupracovat s těmito orgány.

(4) Zvláštní zástupce EU bude svůj mandát vykonávat za situace, která se může zhoršit a která by mohla bránit dosažení cílů vnější činnosti Unie stanovených v článku 21 Smlouvy o Evropské unii,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Zvláštní zástupce Evropské unie

Zvláštním zástupcem Evropské unie pro oblast Velkých jezer je na období od 1. září 2024 do 31. srpna 2025 jmenován pan Johan BORGSTAM. Rada může na návrh vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“) a po posouzení Politickým a bezpečnostním výborem rozhodnout o prodloužení nebo dřívějším ukončení mandátu zvláštního zástupce EU.

Článek 2

Cíle politiky

Mandát zvláštního zástupce EU je v souladu s cíli zahraniční politiky Unie v oblasti Velkých jezer a v souladu se závěry Rady ze dne 20. února 2023 o obnovené strategii pro oblast Velkých jezer. Jedná se mimo jiné o tyto cíle:

a) přispívat k míru, stabilitě a bezpečnosti v oblasti Velkých jezer prosazováním zmírňování napětí, předcházením konfliktům a podporou dialogu a dlouhodobých regionálních řešení krizí a konfliktů, zejména ve východní části Demokratické republiky Kongo;

b) přispívat k transformaci faktorů a základních příčin nejistoty a nestability na sdílené příležitosti a uvolnit plný potenciál oblasti Velkých jezer;

c) budovat silnější, komplexnější a strategičtější partnerství se zeměmi v oblasti Velkých jezer za účelem posílení prosperity a bezpečnosti na základě společných hodnot a zájmů.

Článek 3

Mandát

K dosažení cílů politiky uvedených v článku 2 se zvláštnímu zástupci EU uděluje mandát:

a) podporovat vysokého představitele při provádění závěrů Rady ze dne 20. února 2023 o obnovené strategii pro oblast Velkých jezer;

b) navazovat a udržovat úzké kontakty a spolupráci se zeměmi oblasti Velkých jezer, zejména s Demokratickou republikou Kongo, Burundi, Rwandou a Ugandou; se zeměmi v širším regionu, které mají v oblasti Velkých jezer specifické politické, diplomatické, bezpečnostní nebo hospodářské zájmy, včetně signatářů Rámce pro mír, bezpečnost a spolupráci pro Demokratickou republiku Kongo a daný region; s klíčovými regionálními organizacemi a fóry, konkrétně s Africkou unií (AU), Východoafrickým společenstvím (EAC), Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj (SADC), Hospodářským společenstvím států střední Afriky (ECCAS), mezinárodní konferencí o oblasti Velkých jezer (ICGLR), Hospodářským společenstvím zemí Velkých jezer a Společným trhem pro východní a jižní Afriku (COMESA); s OSN, zejména se zvláštním vyslancem generálního tajemníka OSN pro oblast Velkých jezer a stabilizační misí Organizace spojených národů v Demokratické republice Kongo (MONUSCO); s mezinárodními finančními institucemi; s podobně smýšlejícími mezinárodními partnery a dalšími předními regionálními a mezinárodními aktéry; a příslušnými nestátními subjekty, jako jsou místní orgány a komunity, občanská společnost, výzkumné ústavy, sdělovací prostředky a soukromý sektor;

c) podporovat regionální úsilí v oblasti mediace a usnadňování, jako jsou procesy z Luandy a Nairobi, a v případě potřeby a na žádost příslušných stran a zúčastněných subjektů se přímo zapojovat do mediace, činností na podporu mediace a dialogu, s cílem zachovat a obnovit mír v jakékoli fázi a na všech úrovních, mimo jiné i podporou jednání o příměří a mírových dohodách, a prosazovat, aby do všech fází budování míru byla zapojena občanská společnost, ženy a mládež;

d) poskytovat poradenství a informovat o tom, jak může Unie podporovat předcházení konfliktům, mírové procesy, stabilizaci a iniciativy směřující k upevňování míru; v této souvislosti může zvláštní zástupce EU v koordinaci s příslušnými zúčastněnými stranami hrát úlohu při podpoře provádění dohod o příměří, mírových dohod a dalších souvisejících dohod mimo jiné tím, že podpoří monitorování dodržování těchto dohod a jejich nedodržování bude se smluvními stranami řešit diplomatickou cestou;

e) poskytovat poradenství, s citlivým přístupem k řešení konfliktů a k genderovým otázkám, za účelem stabilizace regionu, odzbrojení, demobilizace a opětovného začlenění ozbrojených skupin a reformy bezpečnostního sektoru v Demokratické republice Kongo, a to i v souvislosti se stažením mise MONUSCO;

f) přispívat k regionálnímu úsilí zaměřenému na předcházení konfliktům a transformaci základních příčin nejistoty a nestability na sdílené příležitosti prosazováním regionální spolupráce a integrace, mimo jiné pokud jde o řádnou správu věcí veřejných a právní stát; zejména se zaměřit na otázku nezákonného využívání přírodních zdrojů a obchodování s nimi a bude podporovat iniciativy zaměřené na rozvoj modelu řízení zdrojů pod vedením Afriky, který bude udržitelný, spravedlivý, šetrný k životnímu prostředí a založený na lidských právech, mimo jiné i prostřednictvím spolupráce se soukromým sektorem a občanskou společností;

g) prosazovat humanitární zásady a přístup humanitární pomoci, dodržování mezinárodního humanitárního práva a práva v oblasti lidských práv, přístup ke spravedlnosti, justiční spolupráci a mechanismy přechodného soudnictví, při současném věnování zvláštní pozornosti řešení sexuálního a genderově podmíněného násilí a porušování práv žen a dětí, k němuž dochází mimo jiné prostřednictvím nuceného náboru;

h) přispívat v oblasti Velkých jezer k lepšímu pochopení úlohy Unie mezi osobami ovlivňujícími veřejné mínění v regionu a podporovat strategickou a proaktivní komunikaci o cílech Unie v oblasti Velkých jezer.

Článek 4

Provádění mandátu

1. Zvláštní zástupce EU odpovídá za provádění mandátu pod vedením vysokého představitele.

2. Politický a bezpečnostní výbor udržuje se zvláštním zástupcem EU výsadní spojení a je pro zvláštního zástupce EU hlavním orgánem pro styk s Radou. Politický a bezpečnostní výbor poskytuje zvláštnímu zástupci EU strategické a politické vedení v rámci jeho mandátu, aniž jsou dotčeny pravomoci vysokého představitele.

3. Zvláštní zástupce EU pracuje v úzké koordinaci s příslušnými útvary Evropské služby pro vnější činnost (dále jen „ESVČ“) a Komise.

4. Zvláštní zástupce EU pracuje v úzké koordinaci s delegacemi Unie působícími v oblasti Velkých jezer.

5. Zvláštní zástupce EU má svou kancelář v ústředí ESVČ a pravidelně cestuje do oblasti Velkých jezer.

Článek 5

Financování

1. Finanční referenční částka určená na krytí výdajů souvisejících s mandátem zvláštního zástupce EU v období od 1. září 2024 do 31. srpna 2025 činí 1 500 000 EUR.

2. Výdaje jsou spravovány v souladu s postupy a pravidly použitelnými na souhrnný rozpočet Unie.

3. Správa výdajů se řídí smlouvou mezi zvláštním zástupcem EU a Komisí. Zvláštní zástupce EU za veškeré výdaje odpovídá Komisi.

Článek 6

Sestavení a složení týmu mandátem zvláštního zástupce EU

1. V mezích svého mandátu a odpovídajících finančních prostředků, které má k dispozici, odpovídá zvláštní zástupce EU za sestavení svého týmu. Členy tohoto týmu jsou odborníci na konkrétní politické otázky podle požadavků mandátu. Zvláštní zástupce EU o složení týmu neprodleně informuje Radu a Komisi.

2. Členské státy, orgány Unie a ESVČ mohou navrhnout vyslání personálu ke zvláštnímu zástupci EU. Plat takto vyslaného personálu hradí dotčený členský stát, orgán Unie nebo ESVČ. Do týmu zvláštního zástupce EU mohou být rovněž přiděleni odborníci vyslaní členskými státy do orgánů Unie nebo ESVČ. Mezinárodní smluvní pracovníci jsou státními příslušníky některého členského státu.

3. Veškerý vyslaný personál je nadále administrativně podřízen vysílajícímu členskému státu, vysílajícímu orgánu Unie nebo ESVČ a vykonává své povinnosti a jedná v zájmu mandátu zvláštního zástupce EU.

4. S cílem zajistit soudržnost a soulad příslušných činností týmu zvláštního zástupce EU je tento tým umístěn společně s příslušnými útvary ESVČ nebo delegacemi Unie. Zvláštní zástupce EU usnadní znovuotevření kanceláře Unie v Gomě (Demokratická republika Kongo), mimo jiné dočasným vysláním personálu ze svého týmu.

Článek 7

Výsady a imunity zvláštního zástupce EU a jeho týmu

Výsady, imunity a další záruky nezbytné pro dovršení a řádné fungování mandátu zvláštního zástupce EU a jeho týmu se podle potřeby dohodnou s hostitelskou stranou nebo hostitelskými stranami. Členské státy, ESVČ a Komise poskytují k tomuto účelu veškerou nezbytnou podporu.

Článek 8

Bezpečnost utajovaných informací EU

Zvláštní zástupce EU a členové jeho týmu dodržují bezpečnostní zásady a minimální standardy zavedené rozhodnutím Rady 2013/488/EU ([1]).

Článek 9

Přístup k informacím a logistická podpora

1. Členské státy, útvary Komise, ESVČ a generální sekretariát Rady zajistí, aby měl zvláštní zástupce EU přístup k veškerým relevantním informacím.

2. Logistickou podporu v oblasti Velkých jezer poskytují podle okolností delegace Unie v regionu nebo členské státy.

Článek 10

Bezpečnost

V souladu s politikou Unie pro bezpečnost personálu vyslaného mimo Unii při provádění operací podle hlavy V Smlouvy o Evropské unii přijme zvláštní zástupce EU v souladu se svým mandátem a s ohledem na bezpečnostní situaci v zeměpisné oblasti své působnosti veškerá rozumně proveditelná opatření pro zajištění bezpečnosti veškerého personálu, který je mu přímo podřízen, zejména tím, že:

a) na základě pokynů ESVČ vypracuje konkrétní bezpečnostní plán zahrnující fyzická, organizační a procedurální bezpečnostní opatření pro řízení bezpečného přesunu personálu do dané oblasti působnosti a v této oblasti, jakož i pro řízení bezpečnostních incidentů, a to včetně pohotovostního a evakuačního plánu;

b) zajistí, aby byl veškerý personál vyslaný mimo Unii pojištěn pro případ zvýšeného rizika, jak vyžaduje situace v oblasti působnosti;

c) zajistí, aby všichni členové týmu zvláštního zástupce EU, kteří mají být vysláni mimo Unii, včetně místního smluvního personálu, prošli před příjezdem nebo bezprostředně po příjezdu do oblasti působnosti náležitým bezpečnostním školením vycházejícím ze stupně rizika, jež dané oblasti přidělí ESVČ;

d) zajistí, aby byla provedena veškerá schválená doporučení vydaná na základě pravidelných posouzení bezpečnosti, a podává Radě, vysokému představiteli a Komisi písemné zprávy o provádění těchto doporučení a o dalších bezpečnostních otázkách v rámci pravidelných zpráv o pokroku a závěrečné souhrnné zprávy o provádění mandátu.

Článek 11

Podávání zpráv

Zvláštní zástupce EU pravidelně podává ústní a písemné zprávy vysokému představiteli, ESVČ a Politickému a bezpečnostnímu výboru. Zvláštní zástupce EU podává podle potřeby zprávy rovněž pracovním skupinám Rady. Pravidelné písemné zprávy jsou rozesílány prostřednictvím sítě COREU. Na doporučení vysokého představitele nebo Politického a bezpečnostního výboru může zvláštní zástupce EU podávat zprávy Radě pro zahraniční věci. Zvláštní zástupce EU se může podílet na podávání informací Evropskému parlamentu.

Článek 12

Koordinace

1. Zvláštní zástupce EU přispívá k jednotě, konzistentnosti a efektivitě opatření Unie a pomáhá zajišťovat, aby všechny nástroje Unie a opatření členských států byly uplatňovány konzistentním způsobem za účelem dosažení cílů politiky Unie. Činnosti zvláštního zástupce EU jsou koordinovány s činnostmi ESVČ a Komise. Zvláštní zástupce EU pravidelně informuje delegace Unie a mise členských států v oblasti Velkých jezer.

([1]) Rozhodnutí Rady 2013/488/EU ze dne 23. září 2013 o bezpečnostních pravidlech na ochranu utajovaných informací EU, (Úř. věst. L 274, 15.10.2013, s. 1).

2. Na místě jsou udržovány úzké vztahy s vedoucími delegací Unie a vedoucími misí členských států. Ti se snaží být zvláštnímu zástupci EU při provádění mandátu co nejvíce nápomocni. Za tím účelem zvláštní zástupce EU rovněž udržuje vztahy s dalšími mezinárodními a regionálními subjekty působícími na místě.

Článek 13

Přezkum

Provádění tohoto rozhodnutí a jeho soulad s jinými iniciativami Unie v oblasti Velkých jezer podléhají pravidelnému přezkumu. Zvláštní zástupce Unie předkládá Radě, vysokému představiteli a Komisi pravidelné zprávy o pokroku a do 31. května 2025 předloží souhrnnou zprávu o provádění mandátu.

Článek 14

Vstup v platnost

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem přijetí.

V Bruselu dne 26. července 2024.

Za Radu

předseda

BÓKA J.